

همایش علمی پژوهشی فقه و حقوق اسلامی

نهاد برگزار کننده همایش: موسسه قانون یار

((با حمایت معنوی و مسئول برگزاری همایش: دکتر بهنام اسدی (با حمایت معنوی مرکز علمی کاربردی سازمان همیاری شهرداری های استان اصفهان))

سردبیر علمی و مسئول برگزاری همایش: دکتر بهنام اسدی شماره مجوز: ۹۸/۲۳۵۱-۷۸۸۶۴

سال برگزاری همایش: ۱۳۹۸ شماره مقاله: ۸۸۹۵/۰۵۵۶ رده بندی کنگره: ب ۳۶۱/۲

بررسی آثار تطبیقی بیع فضولی در فقه امامیه و حقوق ایران

سمیرا میرزایی

چکیده

در حقوق ایران، معامله فضولی، معامله ای است صحیح و غیر نافذ که با اجازه مالک تنفیذ می شود. معامله فضولی این است که شخصی برای دیگری یا با مال دیگری، معامله کند بدون این که نماینده یا مأذون از طرف او باشد. شخص معامله کننده را فضول، طرف معامله را اصیل و شخصی که مال او بدون مداخله او مورد معامله قرار گرفته غیر یا مالک می نامند. تنها مالکین یا نمایندگان قانونی آنها (وکیل، ولی، وصی و قیم) می توانند نسبت به انعقاد معامله اقدام نمایند مع الوصف اگر شخصی بدون داشتن مأذونیت و داشتن هر گونه سمتی نسبت به انجام معامله ای برای دیگران اقدام نماید عمل وی فضولی است. این عمل می تواند عقد عهدهی باشد یا عقد تملیکی به این معنا که فضول برای دیگری تعهد ایجاد کرده باشد یا مال او را به دیگری بفروشد، حال اگر کسی معامله ای نماید بدون اینکه مالک باشد و یا بدون اینکه از مالک نمایندگی داشته باشد در صورت وجود سوء نیست مرتکب بزه انتقال مال غیر شده (که در این حالت نیز روابط حقوقی اشخاص و انتقالات بعدی تابع مبحث بیع فضولی و غصب قانون مدنی می باشد و در صورتیکه دارای سوء نیست نباشد، این معاملات فضولی بوده و نیازمند تأیید مالک می باشند. به همین علت ماده ۲۴۷ قانون مدنی مقرر داشته است که: «معامله به مال غیر جز به عنوان ولایت یا وصایت یا وکالت، نافذ نیست ولو این که صاحب مال باطناً راضی باشد...»

واژگان کلیدی: بیع فضولی، عقد غیرنافذ، اصیل، فضول